
Burmistrz o... apelu skierowanym do premiera

Data publikacji: 17.03.2021 9:46

Drodzy Mieszkańcy, już wielokrotnie omawiałem sytuację związaną z kosztami wywozu i zagospodarowania odpadów, a także o zmianie sposobu rozliczania oraz o kosztach i opłatach jakie z tego tytułu musimy ponosić. Obserwując to, co dzieje się na rynku śmieciowym, a zwłaszcza zakończone w kolejnych gminach przetargi na wywóz śmieci, wszyscy możemy zauważyć niepokojącą tendencję znacznego wzrostu cen i opłat. Pamiętajmy, że ceny te pochodzą z przetargów, a gmina, jako jednostka budżetowa, jest zobligowana do tego, by budżet był odpowiednio zbilansowany, czyli żeby wydatki równoważyły się z dochodami. Niestety, w ubiegłym roku musieliśmy określić opłatę za wywóz śmieci na poziomie 26 zł na mieszkańca. Był to gwałtowny wzrost – przecież przez trzy lata obowiązywała nas stawka na poziomie 9 zł. Do tej sytuacji doprowadziła między innymi zmiana przepisów związanych ze sposobem rozliczania się z wykonawcami – już nie od mieszkańca, ale od tony, jak również znaczny przyrost w ostatnich kilku latach ilości wytwarzanych przez nas odpadów.

W ten sposób opłaty zaczęły zbliżać się do poziomu 30 zł. Wiele gmin w zakresie kosztów przekroczyło już tę granicę. My również znaleźliśmy się powyżej tego poziomu. Gdyby w Skoczowie rozliczać koszty śmieci mieszkańców wprost dzieląc sumę z przetargu na ilość mieszkańców bez dopłaty z budżetu gminy, mieszkańcy nie płaciliby 26 zł za osobę, ale o ok. 8 zł więcej. Dlatego zdecydowaliśmy się dopłacić do kosztów wywozu śmieci z budżetu gminy. W ubiegłym roku było to około 1,5 mln zł. Jednak mamy świadomość, że budżet gminy powstaje z podatków naszych mieszkańców. Dopłacając do wywozu odpadów, ograniczamy poziom nakładów na inwestycje komunalne.

W zakresie kształtowania polityki śmieciowej istotna jest polityka państwa, które tworzy system prawny, w zakresie którego zobowiązane są działać jednostki samorządu terytorialnego. Uważam, że reakcja państwa na zjawisko, z jakim mamy do czynienia, jest niewystarczająca. Co więcej, niektóre opłaty pobierane właśnie przez państwo są zdecydowanie za wysokie. Stanowią one co najmniej 1/3 kosztów wywozu odpadów. Moim zdaniem, nie jest to prawidłowa sytuacja, w której za tonę wywożonych śmieci płacimy ok. 900 zł, to przedsiębiorca zajmujący się tym wywozem musi odprowadzić do budżetu urzędu marszałkowskiego aż 300 zł. Niepokojąca jest także wciąż rosnąca ilość dzikich wysypisk, za których usunięcie rocznie płacimy kilkaset tysięcy złotych.

Mając świadomość coraz trudniejszej sytuacji, z jaką muszą borykać się mieszkańcy, zaproponowałem radzie wystąpienie z apelem dotyczącym konieczności nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do premiera Mateusza Morawieckiego. Na sesji Rady Miejskiej Skoczowa, 17 lutego, radni jednogłośnie opowiedzieli się za przyjęciem uchwały, co świadczy o konieczności wprowadzenia odpowiednich zmian w prawie. Chciałbym jeszcze raz zwrócić uwagę na to, że ani burmistrz, ani rada nie ustalają cen wywozu śmieci według własnej wizji. Mam świadomość, że mieszkańcy mogą się czuć pokrzywdzeni i złudnie odnosić wrażenie, że urząd na tym zarabia. W tym przypadku opcje polityczne nie mają żadnego znaczenia. Liczy się obiektywnie tylko interes mieszkańców gmin. Byłbym nieuczciwy wobec swoich wyborców, gdybym nie reagował w tej sprawie. Również radni z klubów „Samorządowcy” oraz „Skoczowska Prawica” wystosowali w tej sprawie pismo do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Mam nadzieję, że do końca 2021 r. obecna opłata za wywóz śmieci nie ulegnie zmianie. Z tym warunkiem, że gmina będzie musiała dopłacać do wywozu odpadów ponad 1,5 mln zł. Stąd apel wystosowany do premiera polskiego rządu. Zapewne do tego tematu niejednokrotnie jeszcze będziemy powracać.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z apelem, który jest zarówno stanowiskiem moim, jak i skoczowskich radnych. Poniżej znajduje się jego pełna treść:

Rada Miejska Skoczowa zwraca się z apelem do Pana Mateusza Morawieckiego Prezesa Rady Ministrów o zainicjowanie prac zmierzających do znowelizowania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1439 z późn. zm.) w zakresie:

- artykułowi 6f ust. 3 cytowanej ustawy nadać brzmienie: „Podstawę ustalenia wynagrodzenia za odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości stanowi stawka 1 Mg odebranych odpadów komunalnych albo stawka za 1 mieszkańca, od którego odebrano odpady komunalne”.
- artykułowi 6f ust. 4 cytowanej ustawy nadać brzmienie: „Podstawę wynagrodzenia za zagospodarowanie odpadów komunalnych stanowi stawka za 1 Mg zagospodarowanych odpadów komunalnych albo stawka za 1 mieszkańca, od którego odebrane odpady komunalne zagospodarowano”.
- artykułowi 6r ust 3a cytowanej ustawy nadać brzmienie: „W uchwale, o której mowa w ust. 3, dopuszcza się ograniczenie ilości zużytych opon, odpadów wielkogabarytowych, bioodpadów oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych, stanowiących odpady komunalne, odbieranych lub przyjmowanych przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za pobraną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi” Ustawodawca daje samorządom możliwość wyboru czterech metod w zakresie obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6j ust. 1 i 2 cytowanej ustawy), natomiast samorzady nie mają takiej możliwości w przypadku wynagrodzeń za odbieranie, zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Ustawodawca określił limity stawek opłaty za zagospodarowanie odpadów komunalnych uzależnione od dochodu rozporządzalnego, natomiast podmioty wykonujące usługę odbioru i zagospodarowania odpadów nie mają takich ograniczeń, co prowadzi do sytuacji, że gminy dopłacają do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi; dla przykładu stawka opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadami wynikająca z dochodu rozporządzalnego dla kontenera o pojemności 7 m³ (KP7) wynosi 343,00 zł, koszt jaki Gmina ponosi za odbiór i zagospodarowanie odpadów znajdujących się w kontenerze KP7 to 669,90 zł [0,77 Mg (średnia waga kontenera KP7 na wadze Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Gminy Skoczów) x 870,00 zł/Mg (kwota wynikająca z przetargu nieograniczonego)], zatem do każdego kontenera KP7 Gmina dopłaca 326,90 zł. Dodatkowo koniecznym jest rozszerzenie katalogu limitów odpadów komunalnych odbieranych bezpośrednio z nieruchomości lub przyjmowanych przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (art. 6r ust. 3a cytowanej ustawy). Gmina odbiera każdą ilość trawy i innych bioodpadów oddawanych przez mieszkańców. Np. worek trawy ważący około 20 kg to dla gminy koszt co najmniej 17,00 zł. Koszt odbioru i zagospodarowania 2 worków tj. 34,00 zł przekazywanych przez właściciela nieruchomości zamieszkiwanej przez jedną osobę przekracza wysokość opłaty 26,00 zł (wysokość opłaty w przypadku jednej osoby). Skrajny, odnotowany w 2020 r. przypadek to właściciel nieruchomości, który wnosi opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 26,00 zł miesięcznie, czyli 312,00 zł rocznie, a jednorazowo dostarczył do Punktu Selektywnego Zbierania odpadów komunalnych 14 Mg biomasy – koszt odbioru i zagospodarowania tej biomasy to kwota 12.180,00 zł. Stan faktyczny, w którym ogół mieszkańców ponosi koszty nadużycia prawa przez jednostkę, może być traktowana jako nadużycie zasady państwowej sprawiedliwości społecznej wyrażonej w art. 2 Konstytucji

Z zasady tej wynika, że państwo ma obowiązek tworzenia porządku społecznego dążącego do wyrównywania szans i różnic społecznych. W ujęciu negatywnym zasada ta wyraża zakaz podejmowania przez organy władzy publicznej zakaz wydawania aktów normatywnych niesprawiedliwych społecznie, w ujęciu pozytywnym wyraża nakaz „interwencji regulacyjnej w przypadku, jeżeli procesy rynkowe przebiegają niezgodnie z oczekiwanym z punktu widzenia aksjologii sprawiedliwości społecznej kierunkiem rozwoju gospodarki, np. pogłębiają istniejące nierówności społeczne i gospodarcze” (tak: K. Strzyczkowski „Zasada państwa sprawiedliwości społecznej jako zasada publicznego prawa gospodarczego”, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, rok LXIX – zeszyt 4 – 2007), Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie przywołanych bioodpadów doprowadzają do sytuacji, że sprawiedliwość społeczna jest fikcją, że można za kilkaset z góra złotych pozbyć się bioodpadów o wartości ponad 12 tysięcy złotych. W przywołanej sytuacji społeczność Gminy pokrywa różnicę, a jest to sprzeczne nie tylko z zasadą sprawiedliwości społecznej, ale też z zasadą zanieczyszczający płaci. Mieszkańcy są w tej sprawie słusznie oburzeni.

Obecnie w Gminie Skoczów stawka opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynosi 26,00 zł od osoby zamieszkującej daną nieruchomość, a przed wprowadzeniem podstawy ustalenia wynagrodzenia za odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości za 1Mg odebranych odpadów komunalnych wynosiła 9,00 zł.

Wzrost opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z 9,00 zł do 26,00 zł od osoby zamieszkującej nieruchomość jest dla mieszkańców trudny do zaakceptowania, szczególnie, że wielu mieszkańców jest ubogich, często są to inwalidzi, renciści, kombataneci.

Gmina nie może zarabiać i nie zarabia na systemie gospodarki odpadami, przy czym wprowadzane co jakiś czas nowelizacje doprowadzają do sytuacji, że Gmina, tak jak inne Gminy, musi do odpadów komunalnych dopłacać. W Skoczowie przy 9.000 Mg i około 24.000 mieszkańców dopłacono do systemu gospodarowania odpadami w 2020 r. prawie 1.500.000,00 zł. Były to środki finansowe z budżetu Gminy Skoczów, co oznacza, że jakieś inne ważne zadanie nie może być w całości albo w części zrealizowane. Odnosi się wrażenie, że system gospodarowania odpadami komunalnymi jest stworzony dla firm z sektora odpadowego, a potrzeby Gminy, mieszkańców są bagatelizowane.

Ponadto wnosimy o regulację ustawową przesunięcia odpowiedzialności (głównie finansowej) za zagospodarowanie odpadów pozostających po wykorzystaniu produktu z samorządów na producentów. Przeniesienie kosztów gospodarowania odpadami na producentów zmotywuje ich do uwzględniania aspektu środowiskowego w procesie projektowania produktów. Wnosimy także o zamrożenie opłaty za korzystanie ze środowiska (tzw. opłaty marszałkowskiej – opłata za umieszczenie odpadów zmieszanych na składowisku) na okres 5 lat lub o jej podnoszenie o roczny wskaźnik inflacji.

Rozpoczęcie prac legislacyjnych w tej sprawie jest pilne i apelujemy do Pana Premiera o zainicjowanie działań w tej ważnej sprawie.

Mirosław Sitko – Burmistrz Skoczowa